

AKP hükümeti ihracat hedefinin tutmayacağını kabul etti!

İHRACATTA ‘SAHTE’ BAŞARI YİNE ÇÖKMEK ÜZERE

MADALYONUN ÖTEKİ YÜZÜNE BAKAN YOK!

- Ekonomi Bakanı Sayın Zafer Çağlayan, “*Bu yıl dış konjonktürel gelişmelerden dolayı OVP hedefinde ortaya koymuş olduğumuz 158 milyar dolara (ihracat) biraz zor erişilecek gibi gözüküyor*” açıklamasında bulundu.
- Dış ticaretteki seyir yıllık ihracat hedefinin tutmayacağını zaten gösteriyor da hükümet madalyonun öbür yüzünden, yani ithalattan hiç söz etmiyor.
- İlk yedi ayda ihracat sadece yüzde 1.3’lük bir artışla 88.3 milyar dolarda kalırken, ithalat ise yüzde 7.6 büyüyerek 148.8 milyar dolar oldu. Böylece dış ticaret açığı 60.5 milyar dolara ulaştı. Yedi aylık dönemlere göre ihracatın ithalatı karşılama oranı yüzde 63’ten yüzde 59.4’e geriledi. İlk yedi aydaki gidişat yılın kalan döneminde de devam ederse, yıllık dış ticaret açığı 100 milyar doların üzerine çıkacak.
- AKP izlediği politikalarla, sanayiye ithal girdi bağımlısı yaptı, montajcılığı güçlendirdi, yerli ara malını öldürdü. Sanayici ithal girdi olmaksızın üretim de ihracat da yapamıyor.
- Velev ki 158 milyar dolarlık ihracat hedefini tutturdunuz, bu bağımlı yapıda bunun ülkeye ne getirisi, ne hayrı olacak? Bu üretim yapısında ihracat artışı, daha fazla ithal girdi kullanımı; ithalatın, dolayısıyla dış ticaret açığının ve nihayetinde cari açığın daha fazla büyümesi demek... Artık bu politikayı değiştirin!
- Yedi aylık ithalatın büyük bölümünü ara malları oluşturmaya devam etti. **İthal girdiye altı ayda 109.6 milyar dolar** ödendi. Bu yıl ilk yedi ayda 148.8 milyar dolar olan toplam ithalatın, dörtte üçünü ara malları (hammadde) oluşturdu. Aynı dönemdeki toplam 88.3 milyar dolarlık ihracatla, ara malı ithalatının ancak yüzde 80.5’i karşılanabildi.
- Küresel para otoritelerinin “parasal sıkılaştırma” kararı üzerine başlayan süreçte, Mayıs’tan bu yana yaşanan türbülans Fed’in aylık 85 milyar dolarlık tahvil alımına devam yönündeki son kararıyla bir ölçüde dindi ve dövizin yükselen ateşi kısa vade için düştü, dolar yeniden 2 TL’nin altına indi. Ancak Fed parasal genişlemeyi yakın vadede durduracak ve orta vadede süreç kaldığı yerden devam edecek.
- Dövizin yükselmesi ise ithalatı baskılasa bile ihracatı artırmıyor. İthal girdi bağımlılığı ihracatta kur avantajını yok ediyor. Büyük oranda ithal girdiyle üretim yapan sanayici-ihracatçı kesim için kur artışları aslında bir maliyet artışı anlamına geliyor. Bu da fiyat artışı ve rekabet gücünün daha da azalmasını beraberinde getiriyor.
- “*İhracat artsın da nasıl artarsa artsın*” mantığı bu ülkeye bir şey kazandırmaz, hükümetin yapısal reformlara yönelmesi gerekiyor. Yerli hammadde kullanımını, yerli ara malı sektörünü güçlendirecek, katma değerli ürünlerin üretim ve ihracatını teşvik edecek yapısal reformlara ihtiyacı var bu ülkenin...

AKP hükümetinin Orta Vadeli Program'da 2013 yılı için öngördüğü 158 milyar dolarlık ihracat hedefinin tutmayacağı çoktan belliydi. Ekonomi Bakanı Sayın Zafer Çağlayan da “**Bu yıl dış konjonktürel gelişmelerden dolayı OVP hedefinde ortaya koymuş olduğumuz 158 milyar dolara (ihracat) biraz zor erişilecek gibi gözüküyor**” açıklaması ile bunu kabul etti. Madalyonun öbür yüzüne ise hükümetten kimse değinmiyor.

Algı yönetimini “çarpıtma” üzerine kuran AKP hükümeti yıllardır dikkatleri hep ihracat rakamına odaklayarak, dış ticaretteki asıl çarpıklığı gizliyor. AKP, iktidarı döneminde patlattığı ithal tüketimle devasa boyutlara ulaşan ithalat faturası ve dış ticaret açığı ile bunun eseri olan rekor cari açığı mümkün olduğunca gözlerden kaçırmaya ve önemsizmiş gibi göstermeye çalışıyor. Sıcak paraya dayalı ekonomi yönetimi ile sanayiciyi ithal girdi bağımlısı yapan AKP, bu yapıda ihracat artışının ithalatta ve dış açıkta çok daha hızlı büyümeyi beraberinde getirdiğini bilmezden geliyor. Oysa ithalatla, dış açıkla ilişkilendirilmeden kağıt üzerinde başarı öyküsü diye sunulan ihracat rakamları tek başına hiçbir şey ifade etmiyor.

İhracat hedefi tutsa da önemsiz...

Yılın ilk yedi ayında ihracat sadece yüzde 1.3'lük bir artışla 88.3 milyar dolar olurken, ithalat ise yüzde 7.6 büyüyerek 148.8 milyar dolara çıktı. Geçen yıla göre toplam ithalatta 10 milyar doların üzerinde bir artış yaşanırken, toplam ihracat artışı ise sadece 1.2 milyar dolarda kaldı. Böylece yedi aylık dış ticaret açığı 60.5 milyar dolara ulaştı. Yedi aylık dönemlere göre ihracatın ithalatı karşılama oranı yüzde 63'ten yüzde 59.4'e geriledi.

Özellikle toplam ihracatın en büyük bölümünü gerçekleştiren imalat sanayiinin dış satımı bu yıl adeta durdu. Sektörün yedi aylık ihracatı sadece yüzde 0.6'lık bir artışla 82.4 milyar dolar oldu. İthalatta ise en hızlı artışın imalat sanayi ürünlerinde olduğu dikkati çekti. İmalat sanayii ithalatı yedi ayda yüzde 13.2 artışla 116.7 milyar dolara ulaştı.

İhracat ve ithalatta ilk yedi aydaki aleyhte seyir yılın kalan döneminde de devam ederse, yıllık dış ticaret açığı, ikinci kez 100 milyar doların üzerine çıkacak. 2011 yılında 106 milyar dolara ulaşan dış ticaret açığı, ekonomide yavaşlama yılı olan 2012'de tüketimdeki frenin etkisiyle 84 milyar dolar dolayına gerilemişti.

Yıllara göre dış ticaret (Milyon \$)

	İhracat	Değ.(%)	İthalat	Değ.(%)	Denge	Değ.(%)
2001	31,3	12,8	41,4	-24,0	-10,1	-62,3
2002	36,1	15,1	51,6	24,5	-15,5	53,9
2003	47,3	31,0	69,3	34,5	-22,1	42,5
2004	63,2	33,7	97,5	40,7	-34,4	55,6
2005	73,5	16,3	116,8	19,7	-43,3	26,0
2006	85,5	16,4	139,6	19,5	-54,0	24,8
2007	107,3	25,4	170,1	21,8	-62,8	16,2
2008	132,0	23,1	202,0	18,8	-69,9	11,4
2009	102,1	-22,6	140,9	-30,2	-38,8	-44,5
2010	113,9	11,5	185,5	31,7	-71,7	84,8
2011	134,9	18,5	240,8	29,8	-105,9	47,8
2012	152,5	13,0	236,5	-1,8	-84,1	-20,6
2013(*)	88,3	1,3	148,8	7,6	60,5	18,3

(*): Yedi aylık gerçekleşme ve önceki yıl aynı döneme göre değişimler.

İthalatı büyüten faktör...

AKP'nin “**Dışa bağımlı olduğumuz için enerjiden kaynaklanıyor, yapacak bir şey yok**” şeklinde cari açığa mazeret üretmesine rağmen, dış ticaret açığını asıl büyüten faktör ise başka... Türkiye'nin ithalatının dörtte üçü, ara mallarından (hammadde) oluşuyor. Yapılan

toplam ihracat, ara malı ithalatını karşılamaya yetmiyor. Bu ithalatın da yarıdan fazlasını, sanayideki yap-satçılık eğilimini gösteren “işlem görmüş hammaddeler” ithalatı oluşturuyor. Yani dış ticaret açığı ve dolayısıyla cari işlemler açığındaki büyüme de asıl olarak, petrol ve gaz gibi enerji ürünlerinden çok, bu işlem görmüş ara mallarından kaynaklanıyor. Bu bağımlılığı ise AKP’nin iktidarı döneminde kapıları alabildiğine açtığı sıcak paranın TL’yi suni biçimde değerlendirmesi, izlenen düşük kur-yüksek faiz politikası yarattı.

Ocak-Temmuz döneminde ara malı (hammadde) ithalatının toplam tutarı, geçen yıla göre 6.5 milyar dolarlık artışla 109.6 milyar dolara ulaştı. Yedi aylık toplam ithalatın yaklaşık yüzde 74’ünü oluşturan hammadde ithalatı, aynı dönemdeki toplam ihracatın yüzde 124’ü düzeyinde gerçekleşti. Bu oran geçen yılın aynı döneminde de yüzde 118 olmuştu. Başka deyişle yedi aylık dönemlere göre toplam ihracatın ara malı ithalatını karşılama oranı yüzde 84.5’ten yüzde 80.5’e geriledi.

Yedi ayda 60.5 milyar dolarla, geçen yıla göre 9.4 milyar dolar daha fazla dış ticaret açığı verilirken, bu artış büyük oranda ara malı grubundaki ithalattan; bu gruptaki artış ise esas olarak “sanayi için işlem görmüş ara malları” fasılından kaynaklandı. Enerji ve diğer ithal girdilerde ise küçük artışlar ya da düşüşler yaşandı.

Geniş ekonomik gruplara göre dış ticaret (Ocak-Temmuz; Milyon \$)

	2012	2013	Değişim	
			(%)	Tutar
İHRACAT	87.128,4	88.293,2	1,3	1.164,8
Sermaye (Yatırım) malları	8.144,7	8.917,9	9,5	773,2
Ara (Ham madde) malları	47.238,1	44.379,7	-6,1	-2.858,5
Tüketim malları	31.457,9	34.623,7	10,1	3.165,8
Diğerleri	287,7	372,0	29,3	84,3
İTHALAT	138.230,2	148.756,1	7,6	10.525,9
Sermaye (Yatırım) malları	19.620,6	21.285,0	8,5	1.664,4
Ara (Ham madde) malları	103.111,8	109.635,6	6,3	6.523,8
Tüketim malları	15.136,2	17.406,1	15,0	2.269,8
Diğerleri	361,6	429,4	18,8	67,9
DIŞ TİCARET DENGESİ	-51.101,8	-60.462,9	18,3	-9.361,1
<i>İhracat/İthalat(%)</i>	<i>63,0</i>	<i>59,4</i>		
<i>Toplam ihracat/Hammadde İthalatı(%)</i>	<i>84,5</i>	<i>80,5</i>		
<i>Hammadde ithalatı/Toplam ihracat</i>	<i>118,3</i>	<i>124,2</i>		
<i>Hammadde İthalatı/Toplam İthalatı(%)</i>	<i>74,6</i>	<i>73,7</i>		
<i>Tüketim Mali İhracatı/Hammadde İthalatı(%)</i>	<i>30,5</i>	<i>31,6</i>		
<i>Tüketim Mali İhracatı/Toplam ihracat.(%)</i>	<i>36,1</i>	<i>39,2</i>		
<i>Tüketim Mali İthalatı./Toplam İthalat(%)</i>	<i>11,0</i>	<i>11,7</i>		

Yeni süreç

Küresel para otoritelerinin “parasal sıkılaştırma” kararı üzerine başlayan süreçte, Mayıs’tan bu yana Türkiye ekonomisinde yaşanan türbülans Fed’in “aylık 85 milyar dolarlık tahvil alımına devam” yönündeki son kararıyla bir ölçüde dindi ve dövizin yükselen ateşi kısa vade için düştü, dolar yeniden 2 TL’nin altına indi. Ancak Fed parasal genişlemeyi yakın vadede durduracak ve orta vadede süreç kaldığı yerden devam edecek.

Normalde ihracat performansını olumlu etkileyen faktörlerin başında kur artışı geliyor. Ancak Türkiye’de dövizin pahalılaşması ithalatı baskılasa da ihracatı artırmıyor. Bu durum ihracat mallarının üretimindeki ithal girdi bağımlılığından kaynaklanıyor. Sanayici-ihracatçı kesim büyük oranda ithal girdiyle üretim yaptığı için, kur artışları aslında bu kesim için ciddi bir maliyet artışı yaratıyor. Kurdaki yükseliş, büyük oranda ithal girdi kullanarak üretim ve ihracat yapan kesimin üretim maliyetlerini büyütüyor. Bu da fiyat artışı ve rekabet gücünün daha da azalmasını beraberinde getiriyor.

Türkiye'nin emek ve girdi maliyetleri, dünyayı ucuz ihracat mallarına boğan Çin gibi ülkelerle rekabet edemeyecek kadar yüksek düzeyde... Öte yandan Türkiye, dünyada yüksek talep yaratan yüksek katma değerli malların üretiminde çok gerilerde bulunuyor. Japonya gibi ülkeler uzun yıllardır yüksek döviz kurlarına rağmen dış talep yaratan bu malları üretip ihraç ederken Türkiye ise düşük ve orta katma değerli malların üretim ve ihracatından öte gidemiyor. Üretimde ise yüksek oranda ithal girdi kullanılıyor.

“Yurt dışından işlenmiş ara malını getir, basit üretim süreçlerinden geçirdikten sonra nihai ürün olarak ihraç et” mantığına dayalı işleyiş, kağıt üzerinde ihracatı büyütse bile bunun katma değerini düşürüyor. Üstelik, bu mekanizma ithalatı ve buna bağlı olarak dış ticaret açığı ile cari açığı daha hızlı büyütüyor. Bu yapı, Türkiye'nin değil başka ülkelerin üretimine, ihracatına ve istihdam artışına katkı sağlıyor. Siz ise olayın tek tarafına odaklanarak, ihracatta sahte “başarı” öyküleri ile göz boyuyorsunuz!..

Şimdi hükümet, bu mekanizma içinde yılın başında öngördükleri **158 milyar dolarlık ihracat hedefinin** tutmayacağını ifade ediyor.

Hükümet izlediği politikalarla, sanayiye ithal girdi bağımlısı yaptı, montajcılığı güçlendirdi, yerli ara malını öldürdü! Sanayici ithal girdi olmadan üretim de ihracat da yapamıyor.

Velev ki 158 milyar dolarlık ihracat hedefini tutturdunuz, bu bağımlı yapıda bunun ülkeye ne hayrı, ne getirisi olacak? Bu üretim yapısında ihracat artışı, daha fazla ithal girdi kullanımı; ithalatın, dolayısıyla dış ticaret açığının ve nihayetinde cari açığın daha fazla büyümesi demek...

Artık bu politikayı değiştirin!

“İhracat artsın da nasıl artarsa artsın” mantığı bu ülkeye bir şey kazandırmaz!

Türkiye'nin bu alanda ciddi yapısal reformlara ihtiyacı var:

- Yerli hammadde kullanımını özendirilecek,
- Yerli ara malı sektörünü güçlendirecek,
- Kamu ihalelerinde yerli oran şartı yükseltecek,
- İthalatın denetimi artırılarak; haksız rekabet, insan sağlığı ve çocuk işçiliğinin önlenmesi konularına dikkat edilecek,
- Katma değerli ürünlerin üretim ve ihracatını teşvik edecek yapısal reformlara gidilmesi gerekiyor...